

la xiruca foradada

Centre excursionista
el Pla de Santa Maria

ACTIVITAT

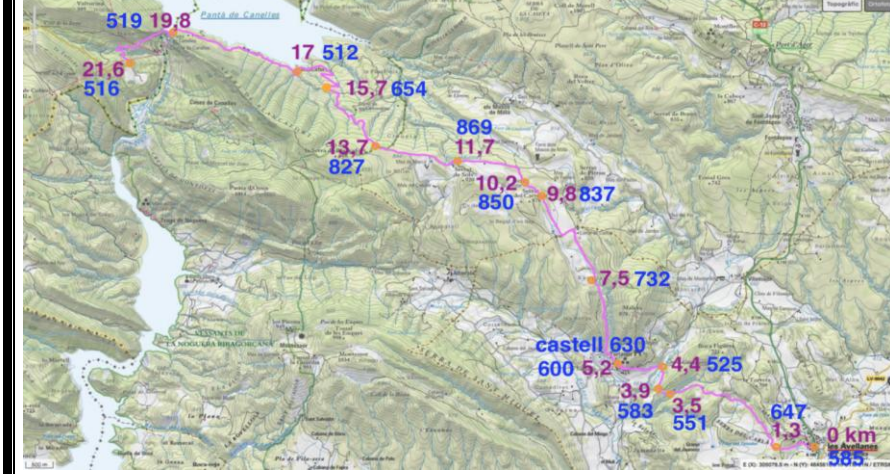
Excursionisme

Ruta Castells de Frontera en època de Ramon Berenguer I *El Vell* (1035-1076)

LES AVELLANES – CTRA. PRESA CANELLES 20 maig de 2018

Lloc de SORTIDA i ARRIBADA	Horari previst		Durada jornada		MENJAR I PREUS:
	Anada	Retorn	Temps aprox.		
Valls:	Plaça de la Creu (par. autobús)	7:00 h	5:30 h	Caminar	5 ½ h
El Pla de Sta. Maria:	Parada d'autobús de la Fàbrica	7:15 h	5:15 h	Es / dinar	1 ¼ h
Sarral:	Cruïlla ctra. Cabra	7:35 h	-----	Visites	-- h
Les Avellanes:	Inici caminada	8:45 h		Autocar	3 ¾ h
Ctra. Presa Canelles:	Final caminada	2:45 h	3:15 h	Total	10 ½ h

RESP. ACTIVITAT: Pep Cunillera (Monitor-Iniciador en excursionisme)

MENJAR:	Esmorzarem a Tartareu. Dinarem a l'embassament.
Parades autobús:	Tartareu
DIFICULTAT	Mitjana
Llicència mínima	A
Ascens acumulat	590 m
Descens acumulat	630 m
Alçada màxima	869 m
Alçada mínima	510 m
Desnivell etapa	359 m
DISTÀNCIA	21-21,6 km

Activitat destinada a practicants habituals d'excursionisme, amb l'habilitat necessària per vèncer els obstacles del camí.
RISCOS ESPECÍFICS: La pràctica de l'activitat sense les condicions de forma o l'equipament adequat pot provocar lesions personals o a tercers, i contempla els riscos inherents en tota activitat realitzada en el medi natural.

PRESENTACIÓ DE LA RUTA:

La nostra "ruta dels castells" es dirigeix cap a les muntanyes situades al N de les planes fèrtils de Lleida i Saragossa que al s. XI dominaven els sarraïns. Els comtes cristians tenien la intenció de controlar els castells fronterers de les muntanyes per poder accedir més fàcilment al domini de les grans ciutats de la plana (Balaguer, Barbastro, Osca...) abans d'ocupar Lleida i Saragossa. En aquesta etapa passarem de les terres que són tributàries directes de la Noguera Pallaresa i el Segre, a les que ho són de la Noguera Ribagorçana, tant de la part catalana com de l'actual Franja d'Aragó.

Tot l'itinerari transcorre per camins amples que ens permetran caminar i contemplar el paisatge còmodament. Ens sorprendrà les extenses parades de sembradura que trobarem a la vall del riu de Farfanya al poble de Tartareu i als altiplans de la serra de Blancafort. A la primera meitat del recorregut trobarem boscos d'alzines i algun roure; durant el descens del camí de Blancafort, la pista transcórrer entre un bosc de pins de replantació molt atacats per la processionària i amb poc encant paisatgístic. El contrast el trobem en les vistes que ens ofereix el darrer tram de l'embassament de Canelles partit en dues parts pels penyasegats del Tossal de la Quadra de Blancafort, la de Finestres a ponent i la de Blancafort en primer terme; també en l'estretor del congost de Fet entre les serres de Millà i de Savinós, per on s'obre pas el Ribagorçana; però sobretot en la situació de la presa (150 m d'altura) entre les parets de les serres de Blancafort i la Volturina, que impressiona de veritat. Hi accedirem per un túnel i en sortirem per un altre per seguir un tram de carretera fins a l'encreuament que baixa a la central i on es va construir el poblat de Canelles pels treballadors, on ens esperarà l'autocar. Esmorzarem a Tartareu i el dinar de motxilla el farem a la zona de l'embassament.

EQUIPAMENT RECOMANAT:

Calçat i roba adequats, gorro, protecció solar, llicència federativa, bastons i llanterna. Aigua, esmorzar i dinar.

CONFIRMAR L'ASSISTÈNCIA ABANS DEL : **Dijous 17 maig del 2018**

la xiruca foradada

Centre excursionista
el Pla de Santa Maria

PLA D'EMERGÈNCIA: Avisar a algun membre de la Junta que en cas de necessitat telefonarà al 112.
Seguir les indicacions de les autoritats competents.

MESURES MEDIAMBIENTALS: Comporteu-vos de manera cívica amb la natura, la resta de participants, els responsables de l'activitat, el patrimoni privat i públic per on passi el recorregut de l'activitat. No tireu deixalles, emporteu-vos-les a casa.

LA JUNTA: Tots els canvis en l'itinerari, l'horari o en l'organització de la sortida són responsabilitat exclusiva dels membres de la Junta que hauran de prendre les mesures que creguin oportunes pel bon desenvolupament de l'activitat.

Els participants hauran d'ajustar-se a les indicacions dels membres de la Junta.

Els **menors d'edat** han d'anar acompanyats per pares, tutors o adults degudament autoritzats, i omplir la fitxa oportuna.

L'activitat està coberta per una assegurança de RC però tanmateix és obligatori per a tots els assistents disposar de llicència anual de la FEEC en vigor o assegurança temporal que cal demanar als responsables de la sortida abans de l'inici d'aquesta.

Amb la col·laboració de l'Ajuntament del Pla de Santa Maria

ATENCIÓ!

Les característiques de l'etapa en llargada i desnivell impedeixen que puguem arribar a l'hora habitual que estàvem acostumats. L'autocar ens portarà a Les Avellanes, però també pot portar algú a Tartareu, 5,2 km més endavant; després no tornarem a trobar més l'autocar fins al final de la caminada.

Esmorzarem a Tartareu i dinarem a la zona de l'embassament.

Informació

Tartareu. (web ajuntament i web elcamí.cat) Vilanova de la Sal, Santa Linya, les Avellanes i Tartareu formen el municipi de les Avellanes Santa Linya. Tartareu és situat al peu de la serra de la Malera, a la capçalera del riu de Farfanya. A la cova de Joan de l'Os s'han trobat restes neolítiques. El Castell d'origen àrab, va ser conquerit per Ermengol IV d'Urgell entre el 1076 i el 1078. Ocupa la part més alta del turó que domina el nucli urbà, controlant el pas del riu Farfanya per un ramal de la hipotètica via romana i medieval que unia Balaguer amb Àger, passant per Os de Balaguer, i també el ramal que anava cap a la Noguera Ribagorçana pel pas del Llop fins a Tragó de Noguera. El castell està perfectament adaptat a les característiques topogràfiques del terreny. L'Ermida de Sant Miquel romànica, és l'antiga parroquial del poble, que actualment està perfectament restaurada, situada sota del castell. Va ser construïda entre la segona meitat del s. XII i principis del XIII, de planta rectangular, una sola nau i absis semicircular, presenta una capella a cada banda lateral just abans de la capçalera. És hereva d'un altre temple anterior, les restes del qual es troben vora la seva capçalera, que va estar en funcionament des del segle XI fins que fou construït el nou edifici religiós. Aquesta construcció s'ha identificat amb l'església del castell, la qual apareix documentada per primer cop l'any 1083 (primera època de conquesta feudal). Un cop bastida la nova església amb bona part dels materials procedents del nucli primitiu, l'àrea en què s'emplaçava l'edifici religiós fou ocupada pel cementiri. L'Església parroquial dedicada a l'Assumpció. Fou construïda durant el segle XVIII (1744). És una església d'una sola nau dividida en quatre trams, marcats per contraforts de pilastres adossats entre els quals hi ha emplaçades les capelles laterals, els arcs són de mig punt i sostenen una coberta de volta de canó. El domini temporal i espiritual del lloc pertanyia al monestir de Bellpuig de les Avellanes.

Blancafort (Web Patrimoni oblidat. Sota el domini de es aigües de Xavier Cortadellas). Blancafort era un sol carrer, l'església de Santa Fe quedava al peu. A l'altre costat, hi havia la casa del senyor. A dalt de tot, al capdamunt del carrer, hi havia una plaça tancada per la casa del forn. A Blancafort, quasi tothom es deia Gesé de primer o de segon cognom. Moltes noies es deien Concòrdia o Sabina. Les aigües del pantà de Canelles ho banyen tot. Al fons, a l'esquerra, hi arriba el riu de Finestres o del Queixigar o del riu Guart, que és com es diu des de fa més de mil anys. En primer terme, també a l'esquerra, hi ha un petit istme que us roba el cor i que és on han trobat restes prehistòriques que han dut al Museu Arqueològic de Lleida. És a l'obaga de Blancafort. Si la seguïssiu fins al final, trobaríeu el punt on hi ha la presa de Canelles.[...] El pont de Blancafort era sobre la Noguera. Una vegada, un home dels masos de Millà que estava casat a Finestres, va suïcidar-se en aquest pont. Abans de tirar-se a l'aigua, però es va treure les espartenyas, no fos cas que no poguessin servir a ningú més. "A Tragó, en canvi, no se suïcidava ni Déu! I mira que érem pobres", diu Josep Ambrós. [...] Però la tartera que és avui Blancafort comença només allà on hi havia hagut cases. Com que l'aigua ho cobreix sovint tot, a les terres que l'envolten no hi creix gaire res.

Preses i pantà de Canelles. (web Serra del Montsec.cat). La presa, situada meitat a Estopanyà (Ribagorçana) i meitat a Os de Balaguer (La Noguera), té una longitud de 219 m i una altura de 150 m. L'embassament amb una capacitat de 680 Hm³ quan l'aigua es troba a la cota 506, concentra els corrents d'una zona afluent de 1.628 km². El Salt per aprofitament hidroelèctric té una caiguda total de 127,61 m i un cabal mig de 30 m³/seg. El cabal del salt es pot modificar en funció del nivell propi de l'embassament i de la situació del següent embassament de Santa Anna.

Es va construir el poblat de Canelles per hostatjar els 4000 treballadors, la majoria vinguts del sud; amb els que vivien als pobles propers van arribar a ser unes 6000 persones. El poblat disposava d'una infraestructura molt completa, a part dels xalets i cases, també disposava d'oficines, hotels, escola, església, botigues, bars, caserna de la Guàrdia Civil, etc., i la festa major era la més gran i important de la comarca. A finals dels anys 80, acabades les obres es va enderrocar, quedant actualment algunes restes del que va ser. La presa va ser construïda en un temps rècord per la ENHER (sis anys, del 1953 al 1959), però abans d'iniciar el procés de construcció de la presa i per treballar en sec, es va haver de desviar el riu Noguera Ribagorçana, i per poder fer el desviament es va construir uns petits assuts (petites preses) i un túnel deixant en sec tota la zona de treball. Quan van realitzar l'ompliment de l'embassament, a mesura que anaven construint la presa, van aparèixer importants fuites d'aigua a través del massís càrstic. Durant els anys 1957/1962 i 1971/1973, es va construir una pantalla d'impermeabilització a l'interior de la muntanya per evitar les fuites. A més, i amb l'objectiu de reforçar la seguretat de la presa, entre els anys 1974 i 1976, va haver de construir un contramur de reforç per l'estrep dret.

L'embassament és el més gran de la conca del Riu Noguera Ribagorçana, i el segon més gran del Sistema Hidrogràfic de l'Ebre. S'utilitza per produir energia elèctrica, per la regulació de les aigües per l'abastiment a poblacions i regs agrícoles. L'embassament, degut a la seva gran capacitat, només s'ha pogut omplir una sola vegada des de la seva construcció.